

down the mountains into settlement camps, but so far these efforts have not been successful. As clove production in the Tomini area develops and encroaches on the mountain territory of these animists, more concerted efforts will probably be made to relocate them along the coast among the Muslim Tomini.

BIBLIOGRAPHY

- Barr, Donald F., Sharon G. Barr and C. Salombe, *Languages of Central Sulawesi, Checklist, Preliminary Classification, Language Maps*, Ujung Pandang, Indonesia, Hasanuddin University Press, 1980.
- Bruner, Edward M., "The Toba Batak Village", *Local, Ethnic and National Loyalties in Village Indonesia: A symposium*, edited by G. William Skinner, Southeast Asia Studies, New Haven, Yale University Press, 1959.
- Kipp, Rita S. and Richard Kipp (eds.), *Beyond Samosir: Recent Studies of the Batak Peoples of Sumatra*, Southeast Asia Series, 62, Athens, Ohio University Center for International Studies, 1983.
- LeBar, Frank M. (ed.), *Ethnic Groups of Insular Southeast Asia*, New Haven, Human Relations Area Files Press, 1972.
- Liddle, R. William, "Ethnicity and Political Organization: Three Sumatran Cases", *Culture and Politics in Indonesia*, edited by Clare Holt, Ithaca, Cornell University Press, 1972.
- , *Ethnicity, Party and National Integration: An Indonesian Case Study*, New Haven, Yale University Press, 1970.
- , "Suku Simalungun: An Ethnic Group in Search of Representation", *Indonesia*, 3, 1967, pp. 1–30.
- Peacock, James L., *Indonesia: An Anthropological Perspective*, Pacific Palisades, Calif., Goodyear, 1973.

ANIS MD. NUR

Torghud

Tribe of Iran and Iraq

The Torghud are a Turkish tribe that was prominent in central Anatolia between the 8th–10th/14th–16th centuries. The origin of the Torghud is obscure. The earliest documentary sources say they were Turks. Nevertheless, their first recorded appearance in Anatolia was in the late 7th/13th century when that region was occupied by the Mongols; thus they may be linked with the Mongol

tribe of the same name. According to a legend, the mystic Dedigi Sultan of Khurasan, a descendant of Ahmad Yasawi (d. 562/1166), sent his brothers Torghud and Bayburd from Khurasan to Anatolia in the early 7th/13th century. They and their nomadic kinsmen apparently first went to the steppe between Ak Shehir and Ak Saray.

We know that by the early 8th/14th century, they were in the region of Ak Shehir and were known for their horses. Shikari (10th/16th century) states in his popular chronicle that Torghud and Bayburd were Oghuz or Turkmen who were allied with Nura Sufi, whose son Karaman founded the Karamanid dynasty. In this way, there began a very close and continuous relationship, often reinforced by marriages, between the Torghud and Karamanids. Shikari adds that the Karamanid Mehmed Beg (660–77/1261–78) gave half of the plain between Konya and Ankara to Torghud Beg and half to Bayburd Beg.

Consequently, these two areas eventually became known in the 20th/16th century as Torghud Eli and Bayburd Eli. He also says that the Torghud assisted the Karamanid 'Ala' al-Din Beg (753–83/1352–81) in successful campaigns against the Banu Eretna and the Germiyan.

In any case, the Torghud tribe was a major element, perhaps the most powerful, in the Karamanid state. It helped the Karamanids fight against the Ottomans on several occasions, notably against Mura I (761–91/1360–89) and Murad II (824–48/1421–44, 850–5/1446–51). One of its most outstanding leaders, Pir Husayn Beg, had the title *malik al-umara' muqaddam al-'asakir* and may have been the *beglerbegi* of the Karamanids. He constructed a number of buildings in and around Konya. He built his own tomb in that city in 835/1432. When Mehmed II decided to put an end to the Karamanid state once and for all in a series of expeditions that ended in 880/1475, he specifically set out to break the power of the Torghud. As a result, many took refuge with the Mamluks.

When Mehmed died, some of them joined the Ak Koyunlu. Later, in 893–4/1487–8, the Torghud assisted the Mamluks against the Ottomans. As late as 906/1500, the Torghud revolted against the Ottomans in the name of Karaman. Afterwards,

ZEKİ ORAL (Konya Müzesi Müdürü), Turgut Oğulları:

Konyaya gelen, eski eserlerini, kitabelerini, Evkaf ve Şer'iye sicil kayıtlarını, Osmanlı tarihleriyle Karaman Oğullarına ait yazıları tedkik ve mütalaa eden herkesin dikkati "Turgut Oğulları," üzerinde toplanır.

Çünkü bu sülâle, gelecek nesillere tarih ve sanat eserleri bırakmıştır. Bu eserleri için bir çok vakıflar yapmış, vakfiyeler yazdırmışlardır. Yüz yıllar boyunca ortaya çıkan olaylar dolayısıyla mahkeme kayıtlarına geçmişlerdir.

Turgut Oğulları Karaman Oğlu devleti hükümdarlarıyla kız alıp vermek suretile akraba olmuşlar, o devletin en yüksek mertebelerine ulaşmışlar, arazi, emlak, servet, şan ve şeref bulmuşlardır.

Turgut Oğulları, Turgut aşiretinin beyleridir. İcabında 6-7 bin atlı çıkaran aşiret halkı da Karaman devletinin en sadık askerleridir.

Bu itibarla Turgut Oğullarına dair yapılan incelemeler henüz gereği kadar bilinemiyen Karaman Oğulları tarihini aydınlatacak bir çok bilgi ve belgeleri ihtiva ettiği gibi, Karamanlılarla siyasi, askeri, içtimai münasebetlerde bulunmuş olan Osmanlı devleti tarihi için de bir kıymettir. Aynı zamanda memleket tarihi bakımından önemi büyüktür.

Bu Türk soyunun önce Konya ilinde bıraktıkları tarih ve sanat eserlerini, sonra menşelerile bunlara ait tarihî bilgileri eserden müessire geçmek yoluyla arz etmeyi uygun buldum.

Turgut oğullarının Konya içindeki eserleri**Turgut Oğlu türbesi :**

Konya'daki tarihî eserler arasında bir de Turgut Oğlu türbesi vardır. Türbe Konya'nın Sadreddin Konevî mahallesinde ve Sadreddin Konevî Hazretlerinin cami ve türbesi yanındadır. Bugün Orta okul bahçesinde kalmıştır. Türbenin mevkii eski kayıtlarda "Konya'nın dışında Şeyh Sadreddin Konevî türbesi yanında üç tarafı mezarlık, güneyi de yol ile çevrilmiş," diye tesbit edilmiştir.

Bina dört köşe bir kaide üzerine kurulmuştur. Münhani satırlardan meydana gelen köşebendlerde kubbe kasnağına

varılmış ve üzerine kubbe çevrilmiştir. Kubbesi geniş ve yüksekçedir.

Türbenin doğuya açılan bir kapısı diğer üç yöne açılmış dört köşe üç pençeresi vardır. Kapı ve peçerelerinde mimarî tezyinat yoktur (Res. 1).

Türbe kitabesi evvelce kapısı üzerinde imiş¹, son zamanlarda yerinden alınarak Konya Müzesi'ne nakledilmiştir. Beyaz mermer üzerine güzel bir sülüs ile yazılmış olan üç satırlık kitabe aynen şudur² (Res. 2):

1 — أمر بعمارة هذا المقبرة التربة المباركة الشريفة الأمير الكبير ذوالقدر الخطير

بیر حسین بك

2 — بن أمير شاه بك بن طرغوت في أيام دولة السلطان الاعظم شاهنشاه المظم

مالك رقاب الامم

3 — سيد سلاطين العرب و المعجم سلطان ابراهيم بن محمد بن قرمان خلداله

ملكة وايد وليه و حجه في شهر شوال من شهور سنة خمس وثلثين وثمانماية

Kitabe dilimize şöyle çevrilebilir:

"Bu pâk ve kutlu türbenin yapılmasını; ünlü, şanlı, büyük bey olan Turgut oğlu Emir Şah Bey oğlu Pîr Hüseyin Bey; Sultanların yücesi, uluslar yöneten, Arap ve Acem sultanlarının efendisi Karaman oğlu Mehmed oğlu Sultan İbrahim'in — ki Tanrı onun memleketlerini ve buyruklarını sürekli kılsın — devletli günlerinde ve 830 yılı aylarından Şevval ayında emretti,, demektir.

Kitabeden türbenin, Karaman oğullarından İbrahim Bey zamanında Turgut oğlu Pîr Hüseyin Bey'in yaptırıldığı anlaşılmaktadır.

Turgut oğlu sülâlesinden birçok kişiler bu türbeye vakıflar yapmışlardır:

1. Pîr Hüseyin Bey'in oğlu Ahmed Bey — bilgin, hayır sever bir adamdır. — babasının yaptırdığı türbeye Zengicek vilâyetindeki Haydos ve Maydos mezraalarını ve Meram dere-

¹ Tarih-i Osmanî Encümeni Mecmuası, Sene 3, Sayı 13.

² Kitabe: Konya ve rehberi, s. 68; Tarih-i Osmanî Encümeni Mecmuası, Sayı 15, s. 826; CLEMENT HUART'ın EPIGRAMME ARABE Nr. 45 ve DR. J. H. LÖYTVED'in KONIA adlı eseri, Nr. 93'de bazı farklarla negredilmiş, Konya Eski Eserler klavuzu, s. 132'de fotoğrafı konmuştur.

TURGUT OĞULLARI, ESERLERİ-VAKFİYELERİ

M. ZEKİ ORAL

Müzeler U. Md. lüğü Arşiv Şefi

B A Ş L A N G I Ç

Turgut Oğulları Orta Asya'dan Anadolu'ya gelmiş bir Türk aşiretidir. Bu aşiret beyleri arasında Turgut adını almış ulu kişiler de vardır.

Turgut Oğulları aşiretinin beyleri Karaman Oğulları devletinin hükümdarlarıyla kız alıp vermek suretiyle akrabalık kurmuşlar ve en yüksek devlet adamları arasına katılmışlardır. Bu yüzden geniş arazi ve malikânelere sahip olup bir çok hayır eserleri yapmışlar, vakıflar tesis eylemişlerdir. Bu itibarla Turgut aşireti halkı da Karaman Oğulları devletinin en sadık askerleridir. Turgut Oğullarının, merkezi Beyşehir yanındaki Karahisar olmak üzere, müstakil bir beylik kurdukları bazı me-hazlarda * yazılı ise de para, kitâbe ve başka vesikalar bulununcaya kadar onları Karaman Oğulları tarihi içinde mütalâa etmek uygun olacağına kaniim.

Turgut Oğulları ve eserleri hakkındaki incelemeler, Karaman Oğulları tarihini aydınlatabilecek bilgi ve belgeleri

ih-tiva ettiği gibi Karamanlılarla si-yası, askerî ve ictimai bir çok münasebetlerde bulunmuş olan Osmanlı Devleti tarihi için de bir kıymet ifade eder. Hele Konya tarihi bakımından öneminin yüksek olduğunu haklı olarak söyleyebiliriz.

Turgut Oğulları hakkında yapılan ilk etüdler 1948 yılı Türk Tarih Kurumu IV. Kurultayında okunmuş ve Kurultay zabıtları (sahife 140-157) de yayınlanmıştı. Bu yazının ancak dörtte biri kadar olan o tebliğe bağlı resimler ve şecere -bir yanlışlık eseri olarak- intişar etmemiş ve geçen son yıllar içinde bir çok yeni vesikalar bulunmuş, önce yayınlanmış vesikaların başka nüshaları ele geçmiş, bu arada nüsha farklarını göstermek de mümkün olmuştur. İşte bu sebepler bu önemli konunun yeniden ele alınmasını zaruri kılmıştır. Esasen fazla bir yekûn tutmayan metinlerde bazı düzeltmeler yapılmakla beraber, okuyuculara bir kolaylık olmak üzere, burada tekrarlanmıştır. Bu yazıda, o büyük Türk soyunun önce Konya ilinde bıraktıkları sanat ve medeniyet eserlerini, sonra menseleriyle tarihte oynadıkları rolleri aydınlatmağa çalışacağız.

(*) *Düvel-i İslâmiye*, H. Edhem terc. S. 319. İ. H. Uzunçarşılı: *Anadolu Beylikleri* S. 58. De Guigny: *Türklerin ve Mogolların tarih-i umumisi*, H. Cahit terc., C. IV, S. 140.

The Sarāy was built as a symbol, but function subdued this aspect stage-by-stage for it to become, as it now is, a catalogue of styles and workmanship extending over 500 years.

TOPKHĀNE [see BĀRŪD. VI; TOP].

According to Rashīd al-Dīn, she was from the Merkit people, and had been married to one of its leaders before being given to Ögedey after the Merkits' defeat *ca.* 1204-5, but the *Yüan Shih* accords her Naiman origins. In accordance with Mongol tradition, she assumed the regency after Ögedey's death until a new Great Khān could be named at a *kuriltay* [*q.v.*].

2. Studies. P. Pelliot, in *ROC*, xxvii (1931-2), 55-7; T. Allsen, in *Camb. hist. China*, vi, Cambridge 1994, 382-5; Barthold, *Turkestan*³, 473-6; Spuler, *Mongolen*¹, 36-41; P. Jackson, in *Elr*, s.v.v. Argūn Āqā, Bāijū. (R. AMITAI)

The origin of the Ṭorġhud is obscure. The earliest documentary sources say they were Turks. Nevertheless, their first recorded appearance in Anatolia was in the late 7th/13th century when that region was occupied by the Mongols; thus they may be linked with the Mongol tribe of the same name. According to a legend, the mystic Dedigi Sulṭān of Khurāsān, a descendant of Aḥmad Yasawī (d. 562/1166 [*q.v.*]), sent his brothers Ṭorġhud and Bāybūrd from Khurāsān to Anatolia in the early 7th/13th century. They and their nomadic kinsmen apparently first went to the steppe between Aḳ Shehir and Aḳ Sarāy. We know that by the early 8th/14th century, they were in the region of Aḳ Shehir and were known for their horses. Shihārī (10th/16th century) states in his popular chronicle that Ṭorġhud and Bāybūrd were Oġhuz or Türkmen who were allied with Nūra Šūlī (ca. 654-60/1256-61), whose son Ḳaramān founded the Ḳaramānid dynasty [see ḲARAMĀN-OĠHULLARĪ]. In this way, there began a very close and continuous relationship, often reinforced by marriages, between the Ṭorġhud